א ש"ע אה"ע סי' קמב מעיף יד בהג״ "א ב מיי' פ״ז

ב מיי׳ פ״ז מהל׳ גירושין הל׳ י״ד סמג

א) לקמן כג., כ) לקמן ט., ג) לקמן טו:, ד) בכח"י נוסף: נגזור שמא יחזור נוסף: נגזור שמח יחזור הדבר לקלקול., ה) [עירובין סג: וש"כן, ו) לקמן כג: סב:, ו) לקמן טו: ע"ש, ה) בכת"י ובלבד שתהא לריכה. (וכן לעיל), ט) בכת"י ליתא תיבת לה, י) בס"ח: שליחות,

גליון הש"ם

גמ' גוירה שמא. עירוכין ד' פא ע"א: תום' ד"ה בי תרי וכו' מ"מ נקם בפנינו משום דקודם שלמדו. לא זכיתי להבין דהא ל"ל וכנגי נהפין דהה כייכ לומר כלל ואיך שייך וב׳ אומרים ובאמת הא מבואר בסוגיא דשם דל"ק סבר דמתני מיירי דוקא בלא אתיוה בי תרי דבאתיוה מניוה כי מרי דבסמיוה בי תרי ל"ל לאמירה כלל דאי כרבא אי כרבה דבי תרי ל"ש ואידך לישנא מוקי ביולא מבי תרי דס"ל דלרבה גם בבה"ג ל"ל הוקי בולח מכי מנחיג ל"ל בפ"נ וא"כ למ"ד בשמעתין דאתיוה בי תרי ל"ל לומר ע"כ דמתני' דהתם מיירי בלא אמיוה בי תרי וכל"ק דשם וממילא בפנינו זכני ק' קטט וונותים בפנים דוקם וללע"ג: תום' ר"ה כשניםת וכו' ואין לומר דלא חשיב וכו' דהא אמרינן בפ"מ. יסוד זה דמה דחינו רחוי לחשבו לא שייך לומר דממעט אותו כתבו ג"כ בתוס' נדה דף יח ע"ב ד"ה הא אר"י. ועי' יבמות דף ג ע"ב ול"ע: בא"ד אי נמי ע״כ וכ״ע. באר אי נמי יאמר דהך דרבה ורבא תנאי היא. ממוה לי הל גם למסקנא דשם דפליגי ביחזור הדבר לקלקולו ניחא די"ל דר"י לא 63 ס"ל לאוקימתא דכשניסת ומוקי לברייתא דהכא כר דלא חייש ליחזור לקלקולו

מוסף רש"י

חוץ מחרש שוטה וקטן. שאין נהס דעת ואין שליחותן שליחות לגרש

מוסף תוספות א. בתוס' הרא"ש נקט הטעם שלא אמר על "לא ראה" אבל על אלם הוא אומר: לא על על לאס טול חותי. לא בעי נמי לאוקומי באלם דמשמע לי׳ לרב יוסף דליכא שום חידוש באלם, אבל בחרש קמ״ל דלא . גזרינן פקח ונתחרש אטו חרש מעיקרו. ב. דהא אסיקנא דרבה אית ליי דרבא. תוס' הלח"ש. דובא. עוס יאמיט. ג. ואע״ג ד[קיום] חמיר טפי. רשכ״6. T. הקלו רשנ״ל. חכמים. סגי דלא אמר בפ"ג ובפ"ג. תפמים היא דבחד צריך תכמים היא דבחד צריך היכא דלא למדו. מוס' היל"ש. D. [ד]ה"ק. כיון דלמדו כימי רב ושמואל כ"ש בימי רבה שהיו דורות אחרונים ובקיאי דורות אחרונים ובקיאי דורות אחרונים ובקיאי דורות אחרונים ובקיאי דורות שווים בימי ובר שהיו דורות אחרונים ובקיאי דורות השחים בימי ובר שהיו דורות שווים בימי ובר שהיי דורות שווים בימי ובר שהיי דורות השחוים ובקיאי בימי דורות השחוים ובקיאי בימים בימים דורות השחוים ובקיאי בימים ובר בימים בימים בימים בימים בימים בימים בימים בימים בימים דורות השחוים בימים בי טפי כדאמרי׳ בשמעתין, ורבה דאמר לפי שאין בקיאין לשמה מסתמא אף לבני דורו קאמר, ובהא בינייהו איכא

חוץ מחרש שוטה וקטן. דלאו בני דעהי נינהו ואין יכולין ליעשות אילימא חרש. ולא בעי למימר כגון אלם או שלא ראה כמיבת שליח לגרשה כדאמרינן בקידושין (דף מב.) דאין קטן נעשה שליח והוא הדין להנך: לרבה ניחה לרבה קשיה. דקתני יתקיים בחותמיו והלה אין בקיאין לשמה: לאחר שלמדו. דבעי לשמה: אי הכי. דלמדו: דלרבא ניחא ליה דמפרש אינו יכול לריך קיום חותמיו אבל יכול סגי

יכול נמי. לא ליצרכוה. אם אפשר לקיימו בעדים לא יצטרך לומר בפני נכתב ובפני נחתם. ומשני אע"ג דלמדו לא עקרו רבנן תקנתייהו גזירה שמא יחזור דבר לקלקולו וישכחו הלכך השתח נמי לריך השליח לבדוק שהוח לשמה: והח חשה דלח שכיחת. שתהא היא עלמה מביאה את גיטה בתורת שליחות שלא תתגרש בו עד שתגיע לבית דין פלוני: וכלבד שתהא לריכה כו'. בפ"ב (לקמן דף כד.) מותבינן מכי מטא גיטא לידה איגרשה ומשנינן דאייתיתיה עד ב"ד פלוני בתורת שליחות: שלא מחלוק בשליחות. שינויה הוא לה חלקו חכמים בין שליח לשליח אבל הא דאינו יכול לאו חילוק הוא שהרי הולרך לומר אלא שאי אפשר: שהביא אם גיטו. שכתבו במדינת הים ובא כאן לגרשה: טעמא מחי כו'. שינוים הוח כלומר טעמם מאי אלרכוה רבנן לכל שליח לומר כך משום חששה דילמה אתי בעל וכו׳: שנים שהביחו גט. שניהם נעשו שלוחים: ומה אילו יאמרו כו'. כלומר אם רצו הן אומרים אנו מעידים שגרשה ונתן לה גט או לשלוחה גט: לרבה קשית. דאמר כי מייתי בי תרי לריכין לומר: אי הכי. דלמדו: חד נמי. כי מייתי ליה חד נמי לא ליצרכוה: הוי לא הוצרכו כו'. כלומר אמור מעתה לא אלריכו לומר בפני נכתב להחמיר דכי מקויים ניצרכיה: אלא להקל. דלא מלרכינן ליה לתרי סהדי אחריני: כשניסת. כבר ומשום הא גזירה לא מפקינן מיניה: משום דניסת הוא. ואם לא ניסת לא שבקינן לה לאינסובי ואע"ג דאיקיים היינו חומרא: הכי קאמר. לעולם בניסת קאמר דלא מפקינן לה וה"ק הוי לא הולרכו לומר בפני נכתב להחמיר עליה ולהוליאה אחר שניסת דלא תימא להחמיר עליה ולהוציאה: אלא להקל

אילימא חרש חרש בר איתויי גימא הוא והתנז יהכל כשרים להביא את הגם חוץ מחרש י שומה וקמן יואמר רב יוסף הכא במאי עסקינן כגון שנתנו לה כשהוא פקח ולא הספיק לומר בפני נכתב ובפני נחתם עד שנתחרש לרבא ניחא לרבה קשיא הכא במאי עםקיגן °לאחר שלמדו אי הכי יכול גמי גזירה שמא יחזור דבר לקלקולו אי הכי אינו יכול נמיף פקח ונתחרש מילתא דלא שכיחא סומילתא דלא שכיחא לא גזור בה רבנן והא אשה דלא שכיחא יותנן האשה עצמה מביאה גימה ובלבד שצריכה לומר בפ"ג ובפ"ג שלא תחלוק בשליחות אי הכי בעל נמי אלמה תניא יהוא עצמו שהביא גימו אין צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם מעמא מאי אמור רבנן צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם דילמא אתי בעל מערער ופסיל ליה השתא מינקט נקיט ליה בידיה וערעורי קא מערער עליה ״תא שמע דבעא מיניה שמואל מרב הונא שנים שהביאו גם ממדינת הים צריכין שיאמרו בפנינו נכתב ובפנינו נחתם או אין צריכין אמר ליה יאין צריכין ומה אילו יאמרו בפנינו גרשה מי לא מהימני לרבא ניחא לרבה קשיא הכא במאי עסקינן לאחר שלמדו אי הכי חד נמי גזרה שמא יחזור דבר לקלקולו אי הכי בי תרי נמי בי תרי דמייתו גימא מילתא דלא שכיחא ומילתא דלא שכיחא לא גזור בה רבנן והא אשה דלא שכיחא ותנן האשה עצמה מביאה גימה ובלבד שהיא עצמה סצריכה לומר בפני נכתב ובפני נחתם שלא תחלוק בשליחות אי הכי בעל נמי אלמה תניא הוא עצמו שהביא

ליה השתא מינקם נקים ליה בידיה וערעורי קא מערער עליה ת"ש יהמביא גם ממדינת עליה. מתחילה שלא תיוחה לעדים: הים ונתנו לה ולא אמר שלה בפ"נ ובפ"נ אם טעמא נתקיים בחותמיו כשר ואם לאו פסול הוי לא הוצרכו לומר בפ"ג ובפ"ג להחמיר עליה אלא להקל עליה לרבא ניחא לרבה קשיא הכא במאי עסקינן לאחר שלמדו והאמרת גזירה שמא יחזור הדבר לקלקולו כשניםת אי הכי הוי לא הוצרכו לומר בפ"ג ובפני נחתם להחמיר עליה אלא להקל עליה

משום דניםת הוא הכי קאמר וכי תימא להחמיר עלה ולפקה הוי לא הוצרכו לומר בפני נכתב ובפני נחתם להחמיר עליה אלא להקל עליה מעמא

הגט דא"כ הוה ליה למימר ולא אמרא: אר הבי יבוד נמי. פי׳ יכול נמי סגי בקיום חותמיו וא״ת מאי קשיא ליה לרבה כי היכי

דבעי קיום חותמיוג אבל ביכולד סגי

באומר בפני נכתב אע"ג דלא חשיב

לרבא כמו קיום חותמיו אבל לרבה

בפני נכתב עדיף מקיום חותמיו

שמעיד שנעשה לשמה ה ע"כ תנא אתא

לאשמועינן דאינו יכול סגי בקיום

חותמיו ביון דאוקמינן לאחר שלמדו

יכול נמי תיסגי ליה בקיום חותמיו

ולקמן מפרש אי הכי חד נמי ליבעי

שמואל מרב הונא אי סגי בקיום

חותמיו כיון דליכא למיחש למידי או

דילמא ולא פלוג בין למדו ללא למדו

ומשני בחד פשיטא ליה דלריך גזירה

משום שמא יחזור הדבר לקלקולו ור"י

מפרש דהכי פריך אי הכי יכול נמי

היכא דאין לריך קיום לא ילטרך לומר

לרבה בפני נכתב ונחתם כיון דלמדו

ולעיל אמרינן באתיוה בי תרי חובאותה

מדינה במדינת הים דלרבה בהני

נמי קתני מתניתין דלריך דכולה מתני׳

אית לן לאוקמא בלמדו מדפריך

ממתני' דהאשה עלמה מביאה גיטה

וא"כ רישא נמי איירי בלמדו ובענין

זה יש לפרש אי הכי חד נמי " ומתחילה

כתב רש"י בפירוש כתב ידו דהך

קושיא דאי הכי יכול נמי' ואי הכי חד

נמי איירי למאי דסלקא דעתא

מעיקרא דרבה לית ליה דרבא דכן

דרך הש"ם דבתר דאיתותב מחדא

הדר מותיב ליה מאידך ושוב מחקו

רש״י־א וחין לפרש יכול נמי לח ילטרך

לרבה בפני נכתב יב כיון דלמדו בשלמא

לרבא דחייש לאיחלופי ניחא אבל לרבה

דידענו לא מהני א"כ לא אתי לאיחלופי

מה לריך בפני נכתב דהא לקמן בריש

פרק שני (דף טו:) משמע דכיון

דאיתקן בפני נכתב לרבה משום לשמה

מודה רבה דלריך לאומרו אפילו אחר

שלמדו משום איחלופי: שלא תחלוק

בשליחות. פירוש בשליחות דיכול:

אי הכי בעל נמי. לרגא ניחא דכי

לזיוף דאינו חשוד להכשילה במתכוין

אלא לרבה בבעל נמי ליחוש שלא

יערער דמתחילה לא היה יודע שלריך

לשמה ומשני מינקט נקיט בידיה כיון

דערעור זה אינו אלא לעו יג ליכא למיחש

שיערער כיון דנקיט ליה יד: בר תרי

מייתי ליה בעל ליכא למיחש

באומר בפני נכתב ונחתם ואין לריך יב ג מיי שם הלכה ז יו שנים הכי נמי יפרש לרבה דלאחר שלמדו רבה ורבא שוים ב ואומר ר"ת דלרבא ניחא דתנא אינו יכול לאשמועי׳

הוהות הר"ח

(d) תום' ד"ה בי תרי וכו' רבה וכו' בפנינו נחתם משו' לקולם:

פסקי רי"ד

. בעא מיניה שמואל מרב הווא שוים שהריאו ונז ממדינת הים צריכין שיאמרו בפנינו נכתב ובפנינו נחתם או אין צריכים אמר ליה אין צריכים ומה אילו יאמרו בפנינו גירשה מי לא מהימני. פי׳ אע״פ שהביאו ואינן מכירין החתימה . נותניז אותו לאשה ונשאת היום ומחר שאם יבא ויאמר לאשה את זייפת שאתה מסרתו בידם כתוב וחתום פיך כק' עדים שהוא מקויים והילכך אע"פ שאין השלוחין . מכירים החתימות כיון להן אינו צריך שום קיום בעולם. ודכותה נמי גבי למלוה אתה זייפת זה השטר וצריך המלוה לקיימו ואילו מביא המלוה עדים כי הלוה מסרו בידו כתוב וחתום כי ההיא דתנז ללוה אע"פ שאין מלוה עמו שוב אינו צריך לקיימו שהרי לוה הודה בפיו כי שוח" דוה הודה בפיו כי היה מקויים כשמסרו לו ארל מה . אכל אם היה השליח אחד אע״פ שאומר כי הבעל . לו אינו נאמן . להכחיש הבעל היום ומחר ובפני נחתם דהימנוהו רבנן כבי תרי וזה סובר ובנן כבי ונוי וווי טובו כרבא ולא חיישינן לאין כקיאין לשמה דאילו בקיאין מה לי הביאו תרי ומכאן מוכיח שהלכה כרבא. תניא המביא גט ממדינת בפני נכתב ובפני נחתם אם נתקיים בחותמיו כשר ואם לאן פסול הוי אימר ליי לאו פסול הוי אומר לא הוצרכו לומר בפני נכתב ובפני נחתם להחמיר עליה אלא להקל עליה. פי׳ אע״פ שאין עליו עוררים צריך שיתקיים בחותמיו ולא יהבינן לה לאשה להנשא בו בלא עדים דדוקא בא"י דשכיחי לערער יהיו עדים מצויים לקיימו אז יהבינן לה בלא ממדינת הים דלא שכיחי שיירתא לא יהבינן ליה תנשא בלא קיום ויבא הבעל ויערער ולא נמצא הבעל העועה הלא נמצא עדים לקיימו יהיה הגט בטל ובניה ממזרים: הוי אומר מה שהצריכו חכמים

דמייתו גימא בו'. לפי זה ליכא בינייהו לאחר שלמדו דאתיוה בי תרי אבל איכא בינייהו מקויים ולקמן בר"פ שני (דף 11:) איכא למ"ד דשנים צריכין לומר אפילו אחר שלמדו דלא חשיב ליה מילחא דלא שכיחא ולמאי דחשיב ליה מילחא דלא שכיחא הא דקחני בפ"ב (נקמן דף טו.) וב' אומרים בפנינו (4) דדייק מינה רבה דידענו לא מהני אע"ג דמסחמא איירי אחר שלמדו ° מ"מ נקט בפנינו משום דקודם שלמדו הוה בפנינו דוקא: שלא תחדוק בשליחות. פי׳ בשליחות דחד דגזרינן חד דלח שכיח אטו חד דשכיח אבל בי תרי אטו חד לא גזרינן:

גיטו אינו צריך לומר בפני נכתב ובפני נחתם

מעמא מאי אמור רבנן צריך לומר בפני נכתב

ובפני נחתם דילמא אתי בעל מערער ופסיל

בשניםת. והא דתניא לקמן שו לא אמר בפני נכתב ובפני נחתם שו הולד ממזר היינו כשלא נתקיים בחותמיו דו וא"ת וליחשביה (לקמן דף פו.) בהדי ג' גיטין פסולין ואם ניסת הולד כשר ויש לומר דקסבר רבה דבג' גיטין תלא והכא לא תלא ואם תאמר להאי לישנא דבפ"ב (לחמן דף n.) דאית ליה לר' יוחנן שנים שהביאו גט ממדינת הים צריכין לומר בפנינו נכתב כו' משמע דקסבר לפי שאין בקיאין לשמה היכי משני הך ברייתא דהכא דאי משני לה כשניסת א"כ לימשביה (לקמן דף פו.) בהדי ג' גיטין פסולין דהא ר' יוחנן אית ליה בפ"ט (שם) דג' גיטין נמי לא תצא ◦ ואין לומר דלא חשיב אלא פסול החלוי בגט עצמו דהא אמרינן בפ״ט מניינא דסיפא למעוטי נחנו לה ולא אמר בפני נכתב יוליא והולד ממזר ואומר ר"י דההוא מילתא דר' יוחנן דסבר לא תלא קאי כלישנא קמא דבפ"ב (לקמן דף טו:) דאית ליה לר' יוחנן לפי שאין עדים מלויין לקיימו וכמסקנא דשמעחין ° אי נמי יאמר דהך דרבה ורבא תנאי היא כדבעינן נמי למימר בפרק שני (ג״ו שם) לרבי יוחנן:

ובפני נחתם לא להחמיר ובפני נחתם לא להחמיר לא האשה ולומר אע"פ שהוא מקויים יהא צ"ל שמא לא נכתב לשמה אלא להקל עליה שאע"פ שאין עדים מצויין לקיימו

קאמר איכא בייניה בתותה מירנה במדינת הים דלרבה צריך, ואמאי, והלא למדו. מוס' הכלז"ש. '. ואידך דבסמוך. מוס' הכלז"ש. ''. והדין עמו בא"כ קיום חותמין נמי לא ליבעי כיון דלית ליה דרבא, דהא בלא עדי ערעור מירי מדקתני רישא אם יש עליו עוררים יתקיים בחותמיר, מכלל דסיפא דאם יש עליו עדים בלא עוררין מיירי. מוס' הלז"ש. 'ב. [ו]לא נימא אלא בפני נחתם לחודיה שלא בחותמיר, מכלל דסיפא דאם יש עליו עדים בלא עוררין מיירי. מוס' הלז"ש. 'ב. (בן לא נימא אלא בפני נחתם לחודיה שלא תוקק לעדים. למנ"ץ, 'ג. בעלמא, כדפרישית לעיל (ב: ד"ה לפי - השני), אבל מן הדין אין בערעורו כלום. מוס' הלז"ש. 'ד.